

Ganav and Gazlan

Bava Kamma 7:1

More encompassing in use is the rule of twofold restitution than the rule of fourfold or fivefold restitution; For the rule of twofold restitution applies both to what has life and what does not have life, while the rule of fourfold and fivefold restitution applies only to an ox or a sheep, for it is written, "If a man shall steal an ox or a sheep and kill it, or sell it, he shall pay five oxen for an ox and four sheep for a sheep" (Ex. 21:37). One who steals from a thief does not pay twofold restitution; And the one who slaughters or sells what is [already] stolen does not make fourfold or fivefold restitution.

1. Leviticus 19

You shall not steal; you shall not deal deceitfully or falsely with one another. You shall not swear falsely by My name, profaning the name of your God: I am the LORD. You shall not defraud your fellow. **You shall not commit robbery.** The wages of a laborer shall not remain with you until morning.

2. Source for Stealing – Shemot 21-22

שמות כ"א: לז - כי יגנב איש שור או־שֶׂה וטבח או מכרו חמשה בקר ישלם תחת השור וארבע־צאן תחת השֶׂה:

Ex 21:37 When a man steals an ox or a sheep, and slaughters it or sells it, he shall pay five oxen for the ox, and four sheep for the sheep.

כ"ב:ג - אם־המצא תמצא בידו הגנב משור עד־חמור עד־שֶׂה חיים שבים ישלם: {ס}

Ex 22:3 But if what he stole—whether ox or ass or sheep—is found alive in his possession, he shall pay double.

3. Source for Robbery – Leviticus/Vayikra ch.5

וידבר ה' אל־משה לאמר: גפֶשׁ בִּי תחטא ומעלה מעל ביהוה וכהש בעמיתו בפקדון או־בתְשׁוּמַת יד **או בגזל** או עֲשָׂה אֶת־עֲמִיתוֹ. או־מצא אבדה וכחש בה ונשבע על־שקר על־אחת מכל אשר־יעשה האדם לחטא בהנה: והיה כִּי־יחטא ואָשֵׁם וְהָשִׁיב אֶת־הַגְּזֵלָה אֲשֶׁר גָּזַל או־אֶת־הַעֲשָׂק אֲשֶׁר עָשָׂה או־אֶת־הַפְּקֹדֹן אֲשֶׁר הִפְקֹד אִתּוֹ או־אֶת־הַאֲבֹדָה אֲשֶׁר מָצָא: או־מִכֹּל אֲשֶׁר־יִשְׁבַּע עָלָיו לִשְׁקֹר... וְשָׁלַם אֹתוֹ בְּרֵאשׁוֹ וְחִמְשַׁתָּיו יִסֹּף עָלָיו לְאִשֶׁר הוּא לוֹ יִתְּנֶנּוּ בְּיוֹם אֲשֶׁמְתוֹ: וְאֶת־אֲשָׁמוֹ יָבִיא לַיהוָה אֵיל תְּמִים מִן־הַצֹּאן בְּעֶרְכָּהּ לְאָשֵׁם אֶל־הַכֹּהֵן: וְכִפֹּר עָלָיו הַכֹּהֵן לִפְנֵי יְהוָה וְנִסְלַח לוֹ עַל־אֲחַת מִכֹּל אֲשֶׁר־יעשה לְאִשְׁמָה בָּה: {פ}

The LORD spoke to Moses, saying: When a person sins and commits a trespass against the LORD by dealing deceitfully with his fellow in the matter of a deposit or a pledge, or through robbery, or by defrauding his fellow, or by finding something lost and lying about it; if one swears falsely ...when one has thus sinned and, realizing his guilt, would restore that which he got through robbery or fraud, or the deposit that was entrusted to him, or the lost thing that he found, or anything else about which he swore falsely, he shall repay the principal amount and add a fifth part to it. He shall pay it to its owner when he realizes his guilt. Then he shall bring to the priest, as his penalty to the LORD, a ram without blemish from the flock, or the equivalent, as a guilt offering.

משנה בבא קמא פרק ז

מִרְבָּה מִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל מִמִּדַּת תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה, שְׁמִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל נוֹהֶגֶת בֵּין בְּדָבָר שֶׁיֵּשׁ בוֹ רוּחַ חַיִּים וּבֵין בְּדָבָר שֶׁאֵין בוֹ רוּחַ חַיִּים, וּמִדַּת תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה אֵינָה נוֹהֶגֶת אֶלָּא בְּשׁוֹר וְשֶׂה בְּלִבָּד, שְׁנָאֵמַר (שְׁמוֹת כ"א) כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר או־שֶׂה וְטָבְחוֹ או־מָכְרוֹ וְגו'. אִין הַגּוֹבֵב אַחַר הַגְּנֵב מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי כֶּפֶל, וְלֹא הַטּוֹבֵחַ וְלֹא הַמוֹכֵר אַחַר הַגְּנֵב מְשַׁלֵּם תְּשֻׁלוּמֵי אַרְבָּעָה וְחֲמִשָּׁה:

ויקרא יט

לֹא תִגְנֹבוּ וְלֹא־תִכְחֲשׂוּ וְלֹא־תִשְׁקֹרוּ אִישׁ בְּעֵמִיתוֹ:
וְלֹא־תִשְׁבַּעוּ בִשְׁמִי לִשְׁקֹר וְחָלַלְתָּ אֶת־שְׁמִי אֲלֵהֶיךָ אֲנִי יְהוָה:
לֹא־תִעַשֶׂה אֶת־רֵעֶךָ וְלֹא תִגְזֹל לֹא־תִלְוִין פְּעֻלַּת שֹׁכֵיר אֶתְךָ עַד־בֹּקֶר:

4. Talmud Bava Kamma 79b

How then would you define a robber?

— Said R. Abbahu: One, for instance, like Benaiah the son of Jehoiadah, of whom we read:⁵ *And he plucked the spear out of the Egyptian's hand and slew him with his own spear.*

R. Johanan said: Like the men of Shechem of whom we read:⁶ *And the men of Shechem set liars in wait for him on the tops of the mountains, and they robbed all that came along that way by them: and it was told Abimelech.* Why did R. Abbahu not give his instance from this last source? He could say that **since these were hiding themselves they could not be called robbers.** And R. Johanan? — He could argue that the reason they were hiding themselves was so that people should not notice them and run away from them.

The disciples of R. Johanan b. Zakkai asked him why the Torah was more severe on a thief⁸ than on a robber.⁹ He replied: The robber puts the honour of the slave [human] on the same level as the honour of his owner, [God] whereas the thief does not put the honour of the slave on the same level as the honour of the master [but higher], for, as it were, he acts as if the eye of Below [God's "eye"] would not be seeing and the [God's] ear... would not be hearing...

It was taught:¹⁸ R. Meir said: **The following parable is reported in the name of R. Gamaliel.** What do the thief and the robber resemble? Two people who dwelt in one town and made banquets. One invited the townspeople and did not invite the royal family, the other invited neither the townspeople nor the royal family.¹⁹ Which deserves the heavier punishment? Surely the one who invited the townspeople but did not invite the royal family.

R. Meir further said: **Observe how great is the importance attached to labour,** for in the case of an ox [stolen and slaughtered] where the thief interfered with its labour²⁰ he has to pay five-fold, while in the case of a sheep where he did not disturb it from its labour²¹ he has to pay only four-fold. R. Johanan b. Zakkai said: Observe how great is the importance attached **to the dignity of Man,** for in the case of an ox which walks away on its own feet²² the payment is five-fold, while in the case of a sheep which was usually carried on the thief's shoulder only four-fold has to be paid.

Mishnah Bava Kamma 7:7

It is forbidden to rear small herd animals in the Land of Israel, but it is permitted to rear them in Syria or in the wildernesses of the Land of Israel.

בבא קמא עט עמ' ב

אמרי וכיון דראוהו גדלן הוא כיון דקא מטמרי מנייהו גבב הוא ואלא גדלן היכי דמי

אמר ר' אבהו כגון בניהו בן יהוידע שנאמר (שמואל ב כג, כא) ויגזל את החנית מיד המצרי ויהרגהו בחניתו

ר' יוחנן אמר כגון בעלי שכם שנאמר (שופטים ט, בה) (וישימו לו בעלי שכם מארבים על ראשי ההרים ויגזלו [את] כל אשר יעבר עליהם בדרך

ור' אבהו מאי טעמא לא אמר מהאי אמר לך כיון דמטמרי איטמורי לא גדלני בינהו

ור' יוחנן הא דקא מטמרי דלא ניחזינהו אינשי וניערקו מנייהו

שאלו תלמידיו את רבן יוחנן בן זכאי מפני מה החמירה תורה בגנב יותר מגזלן אמר להן זה השוה כבוד עבד לכבוד קונו וזה לא השוה כבוד עבד לכבוד קונו כביכול

עשה עין של מטה כאילו אינה רואה ואוזן של מטה כאילו אינה שומעת שנאמר (ישעיהו כט, טו) (הוי המעמיקים מה' לסתיר עצה והיה במחשך מעשיהם וגו'

וכתיב (תהלים צד, ז) (ויאמרו לא יראה יה ולא יבין אלהי יעקב וכתיב (יחזקאל ט, ט) (כי [אמרו] עזב ה' את הארץ ואין ה' רואה (תניא) **אמר ר' מאיר משלו משל משום רבן**

גמליאל למה הדבר דומה לשני בני אדם שהיו בעיר ועשו משתה אחד זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך

ואחד לא זימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך איזה מהן עונשו מרובה הוי אומר זה שזימן את בני העיר ולא זימן את בני המלך

אמר רבי מאיר **בא וראה כמה גדול כח של מלאכה** שור שביטלו ממלאכתו חמשה שה שלא ביטלו ממלאכתו ארבעה

אמר רבן יוחנן בן זכאי **בא וראה כמה גדול כבוד הבריות** שור שהלך ברגליו חמשה שה שהרכיבו על כתיפו ארבעה:

בבא קמא פרק ז משנה ז

אין מגדליו בהמה דקה בארץ ישראל, אבל אין מגדליו בסוריא, ובמדברות שבארץ ישראל. אין

It is forbidden to rear fowls in Jerusalem because of the “Holy Things”, nor may priests rear them [anywhere] in the Land of Israel because of [the laws concerning] clean foods. It is forbidden to rear pigs anywhere. One should not rear a dog unless it is tied with a chain. It is forbidden to set snares for pigeons unless it be thirty ris from an inhabited place.

מגדליו תרנגולים בירושלים, מפני הקדשים, ולא כהנים בארץ ישראל, מפני הטְהוֹרוֹת. אין מגדליו חזירים בכל מקום. לא יגדל אדם את הכלב, אלא אם כן הֵיה קשור בשלשלת. אין פורסין נשבים ליונים. אלא אם כן הֵיה רחוק מן הישוב שלשים ריס:

Bava Kamma ch.9

Mishnah 1

הגוזל עצים, ועשאן כלים, צמר, ועשאן בגדים, משלם כשעת הגזלה. גזל פרה מעברת, וילדה, רחל טעונה, וגזזה, משלם דמי פרה העומדת לילד, דמי רחל העומדת לגזז...

If a man stole wood and made it into utensils, or wood and made it into garments, he makes restitution according to [the value of the stolen object] at the moment of theft. If he stole a pregnant cow and it gave birth, or a sheep ready to be sheared, and he then sheared it, he repays the value of a cow about to bear young, or a sheep ready to be sheared.

Mishnah 4

הנותן צמר לצבע, והקדיחתו יורה, נותן לו דמי צמרו. צבעו כאור, אם השבח יותר על היציאה, נותן לו את היציאה, ואם היציאה יותר השבח, נותן לו את השבח. לצבע לו אדם, וצבעו שחור, וצבעו אדם, רבי מאיר אומר, נותן לו דמי צמרו. רבי יהודה אומר, אם השבח יותר על היציאה, נותן לו את היציאה, ואם היציאה יותר על השבח, נותן לו את השבח:

If a man gave wool to a dyer and the cauldron burned it, he must repay him the value of the wool. If he dyed it badly: if the improvement was worth more than the cost of the dying, he must pay him the cost of the dying; if the cost of the dying was worth more than the improvement, he must pay only [the value of the] improvement. If he told him to dye it red and he dyed it black; black and he dyed it red: Rabbi Meir says: “[The dyer] must pay the cost of the wool.” Rabbi Judah says: “If the improvement was worth more than the cost of the dying, he must pay him the cost of the dying; if the cost of the dying was worth more than the improvement, he must pay only [the value of the] improvement.

Mishnah 5

הגוזל את חברו שֶׁהָ פְרוּטָה, וְנִשְׁבַּע לוֹ, וְיֹלִכְנוּ אַחֲרָיו אֶפְלוֹ לְמַדִּי. לֹא יִתֵּן לֹא לְבָנוּ וְלֹא לְשִׁלּוּחוֹ, אֲבָל נֹתֵן לְשִׁלְיָם בֵּית דִּין. וְאִם מֵת, יִחְזֹר לְיֹרְשָׁיו:

If a man robbed his fellow of the value of a perutah and swore [falsely] to him, he must take it to him even as far as Medea. He may not give it to his son or to his agent, but he may give it to the agent of the court. If his fellow had died he must return it to his heirs.

Bava Kamma ch.10 Mishnah 2-6

2. נָטְלוּ מוֹכְסִין אֶת חֲמוֹרוֹ וְנָתְנוּ לוֹ חֲמוֹר אַחֵר, גָּזְלוּ לְסֻטִים אֶת כְּסוּתוֹ וְנָתְנוּ לוֹ כְּסוּת אַחֶרֶת, הָרִי אֵלוֹ שָׁלוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהַבְּעָלִים מִתְיַאֲשִׁין מֵהֶן. הַמְצִיל מִן הַנֶּהָר אוֹ מִן הַגִּיס אוֹ מִן הַלְסֻטִים, אִם נִתְיַאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, הָרִי אֵלוֹ שָׁלוֹ. וְכֵן נְחִיל שֶׁל דְּבוּרִים, אִם נִתְיַאֲשׁוּ הַבְּעָלִים, הָרִי אֵלוֹ שָׁלוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה, נֶאֱמַנְתְּ אִשָּׁה אוֹ קֶטֶן לֹמֵר, מִכָּאן יֵצֵא נְחִיל זֶה. וּמֵהַלֵךְ בְּתוֹךְ שָׂדֵה חֲבֵרוֹ לְהַצִּיל אֶת נְחִילוֹ. וְאִם הִזִּיק, מְשַׁלֵּם מֵהַ שְׁהִזִּיק. אֲבָל לֹא יִקַּץ אֶת סוֹכּוֹ עַל מַנְתְּ לִתֵּן אֶת הַדָּמִים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל בֶּנוֹ שֶׁל רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אֹמֵר, אִף קוֹצֵץ וְנֹתֵן אֶת הַדָּמִים:

Mishnah 2: If excise collectors took his donkey and gave him another donkey, or if bandits robbed a man of his coat and gave him another coat, they are his own, since the original owners gave up hope of recovering them. If a man saved something from a flood or from marauding troops or from bandits: if the owner gave up hope of recovering [the

item], it belongs to him. So too with a swarm of bees: if the owner gave up hope of recovering [the swarm], it belongs to him. Rabbi Yochanan ben Baroka said: “A woman or child may be believed if they say, ‘The swarm of bees went away from here.’” A man may go into his fellow’s field to save his swarm and if he causes damage he must pay for the damage that he has caused; but he may not cut off a branch of the tree [to save his swarm] even on condition that he pay its value. Rabbi Yishmael, the son of Rabbi Yochanan ben Baroka, says: “He may even cut off [the branch] and repay the value.”

3. המכיר כליו וספריו ביד אחר, ויצא לו שם גנבה בעיר, ישבע לו לוקח כמה נתן, ויטל. ואם לאו, לא כל הימנו, שאני אומר מקרן לאחר ולקחן זה הימנו:

Mishnah 3: If a man recognized his utensils or books in another’s hands and a report of theft had gone out in the town, the purchaser swears how much he paid and takes this price [from the owner and restores the goods]. But if [such a report had] not [gone out], he [the original owner] does not have the power, for I might say that he had first sold them to another and this one bought it from him.

4. זה בא בחביתו של יין וזה בא בכדו של דבש. נסדקה חבית של דבש, ושפך זה את יינו והציל את הדבש לתוכו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר, אציל את שלך ואמה בותן לי דמי שלי, חייב לתן לו. שטף נהר חמורו וחמור חברו, שלו יפה מנה ושל חברו מאתיים, הניח זה את שלו והציל את של חברו, אין לו אלא שכרו. ואם אמר לו, אני אציל את שלך ואמה בותן לי את שלי, חייב לתן לו:

Mishnah 4: If one came with his jar of wine and the other came with his jug of honey and the jug of honey cracked, and the other poured out his wine and saved the honey [by receiving it] into his jar, he can claim no more than his wages. But if he had said, “I will save what is yours and you will pay me the value of mine,” [the owner of the honey] is liable to pay him back. If a flood swept away a man’s donkey and his fellow’s donkey, and his own was worth 100 [zuz] and his fellow’s was worth 200 [zuz], and he left his own and saved that of his fellow, he can claim no more than his wages. But if he had said, “I will save what is yours and you will pay me the value of mine,” he is liable to pay him back.

5. הגוזל שדה מחברו ונטלוהו מסיקין, אם מכת מדינה היא, אומר לו הרי שלך לפניך, ואם מחמת הגזלן, חייב להעמיד לו שדה אחרת. שטפה נהר, אומר לו, הרי שלך לפניך:

Mishnah 5: If a man stole a field from his fellow and tyrants came and took it from him, if the whole district suffered, he may say to him, “Here, what is yours is in front of you.” But if it was on account of the robber [that the tyrants took the field], he must provide him with another field. If a flood swept away [the field], he may say to him, “Here, what is yours is in front of you.”

6. הגוזל את חברו, או שלחה הימנו, או שהפקיד לו. בישוב, לא יחזיר לו במדבר. על מנת לצאת במדבר, יחזיר לו במדבר:

Mishnah 6: If a man stole something from his friend in an inhabited region or borrowed it or received it as a deposit, he may not return it to him in the wilderness. But if he [had borrowed it or received it] with the understanding that he was going out to the wilderness, he may return it to him in the wilderness.